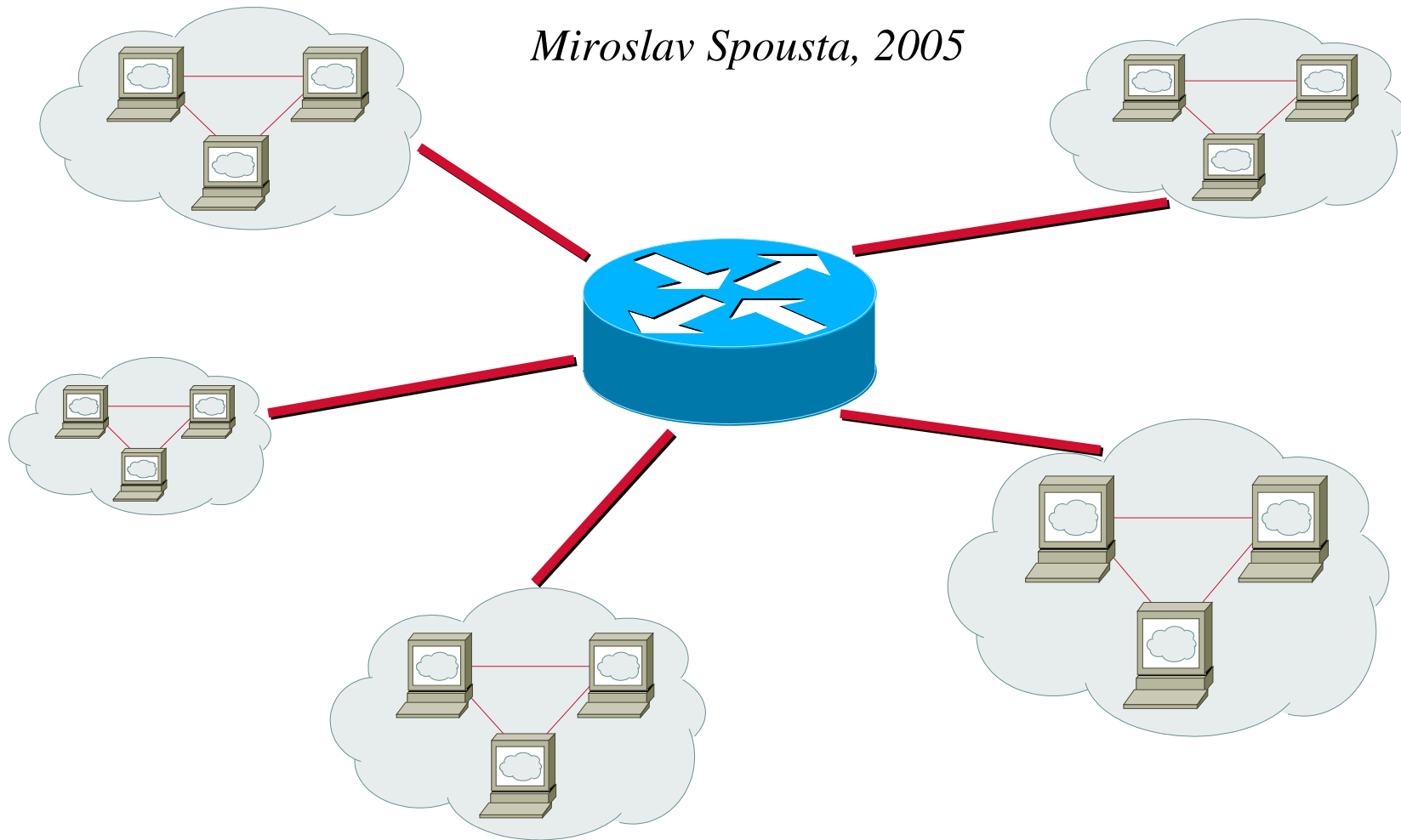

Počítačové sítě II

17. WWW, HTTP

Miroslav Spousta, 2005

Historie WWW

- World Wide Web
- v současnosti nejrozšířenější a nejpoužívanější služba Internetu
 - nebylo tomu tak vždy (Gopher, ...)
- vyvinut v roce 1989 v Cernu ve Švýcarsku (Tim Berners-Lee)
 - pro potřebu sdílení informace fyziků
 - původně jako textová služba
 - základní idea: hypertext
- 1992 – 1993: vývoj prohlížeče NSCA Mosaic
 - volně šiřitelný, dostupný
- 1994: založena firma Netscape Communications
 - vznik prohlížeče Netscape Navigator
- pro přenos hypertextu: protokol HTTP

HTTP

- HyperText Transport Protocol
- jednoduchý textový protokol
- používá spolehlivou službu: TCP, port 80
- funguje bezstavově
 - nemění se stav serveru
 - pro každý objekt se navazuje nové spojení (HTTP verze 1.0)
- architektura klient – server
 - klient naváže spojení se serverem
 - pošle svůj požadavek
 - server odpoví, pošle výsledek
 - dojde k uzavření spojení (HTTP verze 1.0), případně následuje další požadavek (1.1)
- umožňuje cachování odpovědí

HTTP metody

- příkazům klienta se říká metody
- pro různé akce existují různé metody
 - GET, HEAD, POST, PUT, DELETE, OPTIONS, TRACE
- příkaz klienta vypadá takto:
 - specifikace metody, objektu a verze protokolu
 - možné hlavičky požadavku
 - prázdný řádek (CRLF)
 - případně tělo (např. u PUT)

```
GET /index.html HTTP/1.0
Host: www.seznam.cz
User-Agent: Mozilla/5.0
Referer: http://google.com?q=xxx
```

HTTP odpověď

- server vyřídí požadavek a vrátí odpověď
- první řádek udává verzi protokolu, chybový kód a jeho textovou reprezentaci
- následují hlavičky serveru, prázdný řádek a tělo odpovědi
- chybové kódy jsou podobné jako u SMTP:
- 2xx: bez chyby
 - 200 OK, 201 Created, 202 Accepted, ...
- 3xx: přesměrování klienta
 - 301 Moved Permanently, 302 Found, 304 Not modified
- 4xx: chyba u klienta
 - 400 Bad request, 403 Forbidden, 404 Not found
- 5xx: chyba na serveru
 - 500 Internal server error, 501 Not implemented

```
C: GET /index.html HTTP/1.0
C: Host: www.seznam.cz
C:
S: HTTP/1.0 404 Not found
S: ...
```

Používané metody

- metoda GET
 - umožňuje získat stránku (resource) ze serveru (může to být dynamický obsah)
 - je to nejčastěji používaná metoda
 - následuje cesta a verze protokolu HTTP
- metoda HEAD
 - používá se stejně, jako GET, ale nevrací obsah (stránku)
 - slouží k testování, např. zda byla stránka změněna (zjistí se z hlavičky odpovědi)
- metoda POST
 - umožňuje předat data serveru
 - např. pro odeslání dat z formuláře
- metoda PUT
 - jako POST, ale měla by se použít, pokud dojde k náhradě entity obsahem

Málo používané metody

- metoda DELETE
 - smaže obsah URL
- metoda OPTIONS
 - získáme použitelné metody pro dané URL
 - příliš se nepoužívá
- metoda CONNECT
 - pro ověření přístupu na proxy server
- metoda TRACE
 - vrátí zpět to, co dostala na vstupu
 - pro debugování

Hlavičky klienta

- Accept:
 - které typy odpovědi klient akceptuje (text/html, text/plain, */*)
 - umožňuje použít i preference, vyjadřují se jako číslo menší než 1
 - např. text/plain; q=0.2, text/html; q=0.88, */*; q=0.1
- Accept-charset:, Accept-encoding:
 - podobně jako u Accept umožňuje použít preference
 - charset: např. iso-8859-1, unicode
 - encoding: např. gzip, compress, identity
- Accept-language:
 - preferované jazyky dokumentu, opět jsou možné preference
 - např. cz; q=0.8, en-gb; q=0.7, en; q=0.5

Hlavičky klienta

- Referer:
 - odkaz na URL, ze kterého požadavek pochází
 - umožňuje zjišťovat, odkud uživatelé na stránku přicházejí
- User-Agent:
 - verze klienta (např. User-Agent: Mozilla/5.0)
 - pro statistické účely
- If-Modified-Since:
 - následuje datum (v GMT)
 - podmíněný požadavek, vrací stránku pouze pokud byla změněna od uvedeného data
 - jinak vrátí 304 Not modified
- MIME-Version, Content-Type, Content-Length
 - jako v SMTP poště, velikost dat
- Pragma: no-cache

Hlavičky serveru

- Allow:
 - pokud server vrátil 405 Method not allowed, říká, které metody jsou pro URL povolené
- Date:
 - kdy byla odpověď odeslána
- Expires:
 - kdy stránka má propadnout v cache
- Location:
 - odkaz, kam vede přesměrování (kódy 301 nebo 302)
- Server:
 - verze sw, podobně jako User-Agent
- MIME-Version, Content-Length, Content-Type, Content-Transfer-Encoding
 - stejné jako u klienta

Basic authentication

- chceme omezit přístup ke stránkám na některé uživatele
 - ověřovat jménem a heslem
- HTTP poskytuje možnost: basic authentication
- při přístupu na zabezpečenou zprávu vygeneruje server odpověď
 - 401 Unauthorized
 - do hlavičky odpovědi přidá poližku WWW-Authenticate: Basic realm="xxx"
- klient se zeptá uživatele na jméno a heslo, vytvoří řetězec „jmeno:heslo“
- ten se pomocí uuencode algoritmu převede na řetězec
- klient pošle v hlavičce požadavku Authorization: Basic aWFuOmJvb2J5
- realm slouží k tomu, aby klient rozlišil, které heslo má poslat

Cookies

- původní návrh HTTP protokolu je bezstavový
 - což je velké plus, kvůli jednoduché implementaci
 - ale může způsobit problémy při psaní webových aplikací
 - občas potřebujeme mít souvislost mezi jednotlivými přístupy uživatelů
- řešení: cookies
- server současně s odpovědí vrátí v hlavičce položku Cookie-set:
 - obsahem položky je řetězec
 - může specifikovat i další atributy (např. životnost)
 - klient si cookie uloží do souboru, pamatuje si k ní server, ze kterého přišla
- klient při odesílání požadavku vždy prozkoumá svojí databázi cookies
- najde-li cookie, která odpovídá serveru, pošle ji spolu s požadavkem
 - v hlavičce jako Cookie:

HTTP 1.1

- HTTP 1.0 pro každý požadavek navazuje nové spojení
 - např. pro každý obrázek na stránce
 - neefektivní, zbytečná zátěž serveru i klienta, síť
 - důsledek bezstavovosti
- HTTP 1.1 dovoluje požadavky sdružit do jednoho spojení
 - pomocí jednoho spojení je možné stáhnout více objektů z jednoho serveru
 - efektivnější, rychlejší
 - podpora komprimace dat (gzip, compress)
 - podpora částečných přenosů
 - povinná hlavička Host:
 - umožňuje vytvářet více virtuálních serverů s jednou IP adresou
 - umožňuje posílat data postupně (stream): chunked encoding

Hlavičky

- Cache-control:
 - řídí cachování odpovědi po cestě
 - no-cache, max-age, private, public
 - nahrazuje HTTP 1.0 hlavičku Pragma: no-cache
- Connection: close
 - signalizuje protistraně, že spojení bude uzavřeno po skončení přenosu požadavku
- Range:
 - chceme jen část obsahu, specifikujeme rozsah bajtů, které chceme
- Content-MD5
 - pro zjištění, zda přenesená data jsou v pořádku
- Host:
 - udává, který server má být požadavkem osloven, může obsahovat port
 - Host: www.idnes.cz:80

Virtuální servery

- chceme na jednom fyzickém serveru provozovat více webových serverů
 - s různým DNS jménem
 - pro různé účely, případně zákazníky
- v zásadě existují dvě možnosti: name based a IP based
- IP based virtuální servery
 - každý virtuální server má svoji IP adresu, která je přiřazena serveru
 - na portu 80 pro každou z adres běží jiná instance web serveru
- name based virtuální servery
 - všechny serveru sdílí jednu IP adresu
 - rozlišení se děje na základě položky hlavičky požadavku Host: (povinná pro HTTP 1.1)
 - někteří staří klienti nemusí podporovat (dnes už podporují všichni)
 - problém s SSL komunikací

Chunked encoding

```
HTTP/1.1 200 OK
Date: Fri, 31 Dec 1999 23:59:59 GMT
Content-Type: text/plain
Transfer-Encoding: chunked
1a; ignore-stuff-here
abcdefghijklmnopqrstuvwxy
z
10
1234567890abcdef
0
some-footer: some-value
another-footer: another-value
[blank line here]
```